

1394/04/28

تحلیلی بر موضع‌گیری این روزهای رهبر انقلاب

نگاه کلان به مذاکرات هسته‌ای

پس از اعلام جمع‌بندی مذاکرات هسته‌ای ۲۳ ماهه جمهوری اسلامی ایران با گروه ۵+۱ درباره پرونده سیزده‌ساله هسته‌ای ایران، رهبر انقلاب در پاسخ به نامه‌ی رییس‌جمهور محترم و نیز خطبه‌ها و همچنین دیدار مسئولین نظام و سفرای کشورهای اسلامی در عید فطر ضمن اعلام سیاست‌های کلی نظام در خصوص ادامه مبارزه با استکبار و سیاست‌های جمهوری اسلامی در منطقه به بیان نظرات تکمیلی خود درباره این موضوع پرداختند که در این بین چند نکته قابل تأمل است:

۱- تشکر از تیم مذاکره‌کننده: رهبر انقلاب پس از پایان مذاکرات، تشکر خود را از تیم مذاکره‌کننده بیان داشتند و گفتند: «چه این متنی که تهیه شده است، در مجاری قانونی پیش‌بینی‌شده‌ی خود تصویب بشود و چه نشود، اجر آنها محفوظ است». تشکر و قدردانی رهبر معظم انقلاب از آن جهت حائز اهمیت است که با انتشار متن جمع‌بندی و ضامم آن، برخی از انتقاد سالم تجاوز کرده و به فضای تخریب و اختلاف و دودستگی دامن زدند. البته نگاه نقادانه به این جمع‌بندی با توجه به بدعهدی طرف مقابل کاملاً طبیعی است اما در این بین، برخی مجدداً و علی‌رغم توصیه و تأکیدات رهبر انقلاب به‌خصوص در دیدار با مسئولین نظام، باز هم تیغ انتقاد خود را به نحوی به سمت تیم مذاکره‌کننده برده‌اند که گویی متن جمع‌بندی جز با خیانت آنها آماده نشده است. این رویکرد دقیقاً برخلاف حکمت و مصلحت بوده و در مسیر ریل‌گذاری شده رهبر انقلاب قرار ندارد.

از طرفی هم برخی از این ابراز تشکر رهبر معظم انقلاب از زحمات تیم مذاکره‌کننده را مترادف تأیید نتیجه مذاکرات می‌دانند که این نگاه هم اشتباه است. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در دیدار رمضانی امسال خود با مسئولین نظام گفتند: «من از همه‌ی توانی که در اختیارم هست استفاده خواهم کرد برای کمک به دولت؛ دولت را تأیید می‌کنم، حمایت می‌کنم، مثل همه‌ی دولت‌های گذشته... همه‌ی دولت‌هایی که بعد از انقلاب سر کار آمدند، دولت‌های منتخب مردمند و بنده در همه‌ی این دوره‌ها - آنوقتی که مسئولیت داشتم - از همه‌ی این دولت‌ها حمایت کردم. همه‌ی دولت‌ها هم نقاط مثبتی دارند، [هم] نقاط منفی‌ای دارند؛ هیچ دولتی نیست که بگوید من همه‌ی نقاط مثبت است یا کسی بگوید همه‌ی نقاطش منفی است؛ نه، مثبت و منفی مخلوط است.»

۲- تأکید بر طی‌کردن مسیر قانونی: پس از اعلام جمع‌بندی مذاکرات در وین، برخی توقع داشتند رهبر انقلاب موضع حمایتی و یا انتقادی آشکاری اتخاذ کنند، در حالی که هنوز مسیر قانونی و ساز و کار مشخص‌شده برای این توافق به انتها نرسیده است. امام جواد علیه‌السلام می‌فرمایند: «إظهارُ الشَّيْءِ قَبْلَ أَنْ يُسْتَحْكَمَ مَفْسَدَةٌ لَهُ؛ آشکار کردن چیزی پیش از استوار شدن، مایه‌ی تباهی آن است.» (تحف العقول ص ۴۵۷)

تأکید رهبر انقلاب بر طی‌شدن مسیر قانونی از دو جهت قابل تأمل است:

الف | به دلیل بدعهدی و نقض عهدهای فراوان از طرف مقابل و به‌خصوص آمریکا، این جمع‌بندی باید کاملاً ارزیابی و به‌اصطلاح، «چکش‌کاری» شود تا راه سوء‌استفاده را برای طرف مقابل ببندد.

ب | نگاهی به گذشته و حال در تاریخ جمهوری اسلامی نشان می‌دهد که سبک رهبری و سیاست‌گذاری کلان حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای، همچون بنیانگذار جمهوری اسلامی، حضرت امام خمینی، برای تصمیم‌گیری درباره‌ی مهم‌ترین مسائل کشور، طی‌شدن فرایندهای قانونی و استفاده از ظرفیت عقل جمعی بوده است. از سال ۱۳۸۲ که پرونده‌ی هسته‌ای ایران به جریان افتاد، تاکنون سه دولت مسئولیت رسیدگی به این پرونده را برعهده داشته‌اند. سه دولت با رویکردها و تاکتیک‌های متفاوت و بعضاً متضاد که هرکدام روش‌های خود را در چارچوب خطوط قرمز برای ورود به این پرونده لحاظ کرده‌اند. در طول همین مدت هم، مسائل آن در مقاطع مختلف با عنایت به خطوط اصلی، ملاحظات، رویکردها و روش‌های دولت‌های برآمده از رأی مردم پس از طی‌شدن فرایند قانونی به جمع‌بندی و تصمیم‌گیری رسیده است. سیره‌ی رفتاری رهبر انقلاب در این زمینه نشان می‌دهد که نه مثل برخی باید ذوق‌زده بود و نه مانند برخی دیگر برای اصول انقلاب فاتحه خواند! بلکه باید تا پایان یافتن و قوام پیدا کردن مسأله پیچیده‌ی مذاکرات هسته‌ای، در تحلیل‌ها و نقدهای مان نیز این ملاحظه را رعایت کرد.

۳- برهیز از دودستگی: رهبر انقلاب در دیدار با مسئولین نظام و سفرای کشورهای اسلامی در روز عید فطر فرمودند: «ملت ایران نیز باید متحد باشد و قضایای هسته‌ای نباید زمینه‌ساز دودستگی در کشور شود.» در این زمینه باید گفت که یکی از مهم‌ترین حربه‌های دشمنان انقلاب اسلامی، تبدیل فرصت‌های جمهوری اسلامی ایران به تهدید علیه خودش است. نمونه‌ی بارز آن را می‌توان پس از انتخابات سال ۸۸ مشاهده نمود که چطور مشارکت بالای ۸۵ درصدی مردم در انتخابات که باید سکوی پرتاب جمهوری اسلامی در معادلات بین‌المللی و منطقه‌ای می‌شد، موجب مخدوش کردن چهره‌ی نظام اسلامی شد. باید از پس این رخدادها و فتنه‌ها درس بگیریم که چگونه از فرصت‌های مان در جهت پیشبرد اهداف انقلاب اسلامی گام برداریم. باید مراقب بود که مسأله‌ی ما در مذاکرات، حل پرونده‌ی هسته‌ای است نه پارکشی انتخاباتی و نه دعوای سیاسی و حزبی.

نگاه نقطه‌ای، مقطعی و فتنی صرف موجب می‌شود که در تحلیل این مسأله به خطا برویم. برای تحلیل پرونده‌ای با این زوایای پیچیده که شامل مرور زمان هم شده است، اندکی باید بیشتر تأمل و تحمل کرد و با نگاهی کلی به روند پرونده هسته‌ای کشور، منصفانه داده‌ها و ستانده‌ها را بررسی و قضاوت کنیم.

۴- نگاه روندنگر به پرونده‌ی هسته‌ای: نگاه کلان و روندنگر یکی از نقاط

مهم در سخنان رهبر انقلاب بوده است؛ چنانچه ایشان در خطبه‌های عید فطر فرمودند: «ده سال، دوازده سال است که شش دولت بزرگ جهانی - که از لحاظ ثروت اقتصادی و غیره، جزو کشورهای مقتدر دنیا محسوب می‌شوند- اینها نشستند در مقابل ایران، با هدف اینکه ایران را از پیگیری صنعت هسته‌ای خودش باز بدارند... نتیجه [اش] این شد که این شش قدرت، امروز ناچار شدند که گردش چند هزار سانتریفیوژ را در کشور تحمّل کنند؛ ناچار شدند ادامه‌ی این صنعت را در کشور تحمّل کنند؛ ناچار شدند ادامه‌ی تحقیقات و توسعه‌ی این صنعت را تحمّل کنند.» بنابراین نگاه نقطه‌ای، مقطعی و فتنی صرف موجب می‌شود که در تحلیل این مسأله به خطا برویم. برای تحلیل پرونده‌ای با این زوایای پیچیده که شامل مرور زمان هم شده است، اندکی باید بیشتر تأمل و تحمل کرد و با نگاهی کلی به روند پرونده هسته‌ای کشور، منصفانه داده‌ها و ستانده‌ها را بررسی و قضاوت کنیم.

رهبر انقلاب ضمن آنکه هشدار دادند که باید راه خدعه‌های طرف مقابل بسته شود، راه حل مشکلات را در وحدت آحاد مردم دانستند. و مگر نه این است که فرمایشات این روزهای رهبری و توجه به آنها چراغ راه امت مسلمان ایران است؟!